

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

โดย

ศิรนนท์ ใจแก้ว

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

1. แจงปัญหา หรือ โจทย์ หรือ หัวข้องานวิจัย หรือ หัวข้อที่จะทำการสืบค้น
2. การวิเคราะห์ปัญหาหรือโจทย์
3. คัดแยก keyword ออกจากโจทย์
4. การแปลง keyword เป็นภาษาที่ใช้ในการสืบค้น
5. เทคนิคและวิธีการสืบค้น
6. สร้างรูปแบบและวิธีการในการสืบค้น
7. การวิเคราะห์ผลลัพธ์การสืบค้น
8. รูปแบบการจัดเรียงผลลัพธ์
9. เลือกแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับโจทย์

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

1. **แจ้งปัญหา หรือ โจทย์ หรือ หัวข้องานวิจัย หรือ หัวข้อที่จะทำการสืบค้น เช่น**
 - **การระบาดของโรคใบขาวในอ้อยส่งต่อผลผลิตอย่างไร**
 - **วิธีการที่ใช้บำบัดผู้ป่วยที่เจ็บปวดจากโรคร้ายระหว่างดนตรี หรือ การเต้นรำ วิธีการใดที่ให้ผลในการบำบัดได้ดีกว่า**
 - **ยา Prozac สามารถนำมาใช้สำหรับรักษาโรคกลัวอ้วนได้หรือไม่**
 - **การให้ความรู้ด้านเพศศึกษาแก่เยาวชน เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น**

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

2. การวิเคราะห์ปัญหาหรือโจทย์

- ใคร
- วิธีการอย่างไร
- เพื่ออะไร

3. คัดแยก keyword ออกจากโจทย์

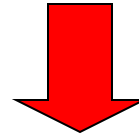
- ควรจะเป็นคำนาม
- คำเหมือน หรือ คำคล้าย หรือ คำที่มาจากรากศัพท์เดียวกัน

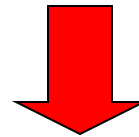
กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

- ตัวอย่างเช่น

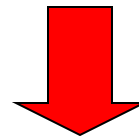
- การบำบัด ผู้ป่วยจิตเวช ด้วย ดนตรี หรือ การเต้นรำ

การบำบัด ผู้ป่วยจิตเวช ดนตรี การเต้นรำ

therapy psychiatric patient music dance

(music OR dance) AND therapy AND "psychiatric patient"

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

4. การแปลง keyword เป็นภาษาที่ใช้ในการสืบค้น

- แปลงจาก keyword ภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

- Google translate

- Lexitron -

<http://www.thaitux.info/dict>

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

5. เทคนิคและวิธีการสืบค้น

- เครื่องหมายที่ใช้ร่วม หรือ ช่วยในการสืบค้น
- เครื่องหมาย "*"">
 - ความหมาย
 - ใช้ละตัวอักษรตั้งแต่ศูนย์ตัวอักษรเป็นต้นไป วางไว้ในตำแหน่งท้ายคำ
 - หน้าที่
 - ไม่แน่ใจในตัวสะกด หรือ จำตัวสะกดได้บางส่วน
 - คำมีหลายรูปแบบ เช่น คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท เป็นต้น
 - educator, education, educational, educationally

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

5. เทคนิคและวิธีการสืบค้น

- เครื่องหมายที่ใช้ร่วม หรือ ช่วยในการสืบค้น
- เครื่องหมาย "..."
 - ความหมาย
 - ค้นกลุ่มคำ หรือ วลี
 - เช่น "alcohol dependence"
 - หน้าที่
 - ค้นตรงตามที่พิมพ์

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

5. เทคนิคและวิธีการสืบค้น

- เครื่องหมายที่ใช้ร่วม หรือ ช่วยในการสืบค้น
- เครื่องหมาย (...)
 - ความหมาย
 - จัดลำดับคำค้น
 - หน้าที่
 - ใช้กำหนดลำดับการสืบค้น ให้ค้นคำในวงเล็บก่อน
 - เช่น rabies AND (cats OR dogs)

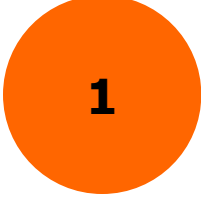

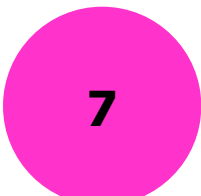
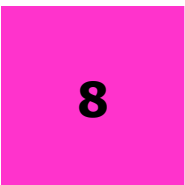
กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

5. เทคนิคและวิธีการสืบค้น

- การใช้ตัวเชื่อม เพื่อสร้างเงื่อนไขในการสืบค้น
 - **AND/และ** ต้องพบทุกคำ
 - woman **AND** man
 - **OR/หรือ** พบอย่างน้อยหนึ่งคำ
 - teen **OR** adolescent
 - **NOT/ไม่** ไม่ต้องการให้พบ
 - cancer **NOT** lung

แบบทดสอบ เลือกภาพที่ตรงตามเงื่อนไขแต่ละข้อ

ส้ม		
สีน้ำเงิน		
สีเขียว		
สีชมพู		
	วงกลม	สี่เหลี่ยม

1. วงกลม
2. สี่เหลี่ยม
3. วงกลม AND สีเขียว
4. สีน้ำเงิน OR สีชมพู
5. วงกลม AND สีเขียว OR สี่เหลี่ยม
6. วงกลม OR สีเขียว AND สี่เหลี่ยม
7. สี่เหลี่ยม OR วงกลม AND สีเขียว
8. NOT ส้ม
9. NOT สีชมพู OR สี่เหลี่ยม AND สีชมพู

แบบทดสอบ เลือกบทความตามเงื่อนไขแต่ละข้อ

	เงื่อนไข บทความ	ข่าว AND ธัญพืช	ข่าว OR ธัญพืช	ข่าว AND ธัญพืช OR ครก	ครก AND (ธัญพืช OR ข่าว)	NOT ครก	NOT ครก OR ข่าว AND ธัญพืช
1	ข่าว						
2	ธัญพืช						
3	ครก						
4	ข่าว, ครก						
5	ข่าว, ธัญพืช						
6	ครก, ธัญพืช						
7	ข่าว, ครก, ธัญพืช						

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

6. สร้างรูปแบบและวิธีการในการสืบค้น

- **Basic Search** หรือ **Quick Search** โดยพิมพ์คำหรือ วลี และสร้างเงื่อนไขในการสืบค้นของคำเหล่านั้นด้วยคำเชื่อม (operators) เช่น

(music OR dance) AND therapy AND "psychiatric patient"

- **Advanced Search** โดยเลือกจำกัดการสืบค้นเฉพาะเขตข้อมูล (fields) ที่ต้องการ เช่น **subjects, publication type** และ **Full Text** เป็นต้น

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

7. การวิเคราะห์ผลลัพธ์การสืบค้น

7.1 ผลลัพธ์ที่ สัมพันธ์ หรือ ตรงประเด็น กับเรื่องที่สืบค้น

- พิจารณาจากผลลัพธ์ที่ได้รับและกำหนดว่าพอใจกับผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบค้นในครั้งนีหรือไม่
- ถ้าพอใจกับผลลัพธ์ที่พบนั้น เลือกเอกสารที่เนื้อหาตรงประเด็นกับหัวเรื่องที่สืบค้นมากที่สุด เก็บไว้ใน **Marked Records** เพื่อดำเนินการ **Save** หรือ **Print** หรือ **Email** ในลำดับต่อไป

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

7. การวิเคราะห์ผลลัพธ์การสืบค้น

7.2 ผลลัพธ์ที่ ไม่สัมพันธ์หรือ ไม่ตรงประเด็นกับ เรื่องที่สืบค้น

- ตรวจสอบความถูกต้องของคำสะกด และตัดคำที่ไม่จำเป็นออกไป
- เพิ่มความถูกต้องความแม่นยำให้กับคำที่ใช้ในการสืบค้น เช่น ใช้ Thesaurus
- ทบทวนการเลือกฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นเหมาะสมกับหัวข้องานวิจัยของเราหรือไม่

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

7. การวิเคราะห์ผลลัพธ์การสืบค้น

7.3 ผลลัพธ์การสืบค้นพบมากหรือน้อยเกินไป

- เพิ่มหรือขยายการสืบค้นให้ได้ผลลัพธ์ที่ครอบคลุมกว้างขึ้น โดยใช้ **AND** เพื่อเพิ่มจำนวนผลลัพธ์เพียงเล็กน้อย หรือ ใช้ **OR** เพื่อเพิ่มจำนวนผลลัพธ์ให้มากขึ้นกว่า **AND**
- เพิ่มความแม่นยำให้กับคำที่ใช้ในการสืบค้น โดยเพิ่มการใช้ **AND** และลดการใช้ **OR** ให้น้อยลง

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

8. รูปแบบการจัดเรียงผลลัพธ์ของฐานข้อมูลออนไลน์

- **Relevance** เรียงตามความเกี่ยวเนื่อง
เกี่ยวข้อง
- ใช้ในกรณีที่ต้องการผลลัพธ์ที่ตรงตาม
keyword ของเรา
- **Date** เรียงตามปีที่พิมพ์ใหม่ล่าสุด
- ต้องการงานที่ทันสมัยที่สุดขึ้นมาก่อน

กลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

9. เลือกแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับโจทย์

- **Online Databases**
 - **SpringerLink**
 - **ProQuest (ABI/Inform, Dissertations & Theses)**
 - **ACS**
 - **Web of Science**
- **Web Search Engine**
 - **Google Web**
 - **Google Scholar**

Thank You

